

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ
Надія КУЛЬЧИЦЬКА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Виктор ОСТРОВЕРХОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Основи наукових досліджень»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність – 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма – «Психологія»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ.	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	4	30	30	4	8	78	150		4
Заочна	2	4	8	4			138	150		4

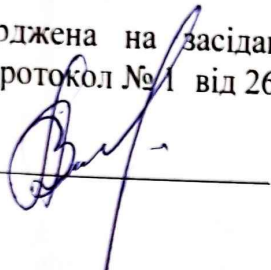
29.08.2025

**Чортків – ЗУНУ
2025**

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.).

Робочу програму склала доцент, доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін Тетяна ЯКОВЕЦЬ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПП Тетяна ГРИЦІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Основи наукових досліджень”

1. Опис дисципліни «Основи наукових досліджень»

Дисципліна «Основи наукових досліджень»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни – обов’язкова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність - 053 «Психологія»	Рік підготовки: <i>Денна -2</i> <i>Заочна -2</i> Семестр: <i>Денна - 4</i> <i>Заочна- 4</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма – «Психологія»	Лекції: <i>Денна -30</i> <i>Заочна – 8</i> Практичні заняття: <i>Денна -30</i> <i>Заочна -4</i>
Загальна кількість годин – 150/150	ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна -78</i> <i>Заочна - 138</i> Індивідуальна робота: <i>Денна -4</i> Тренінг - 8
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень»

2.1. Мета вивчення дисципліни – ознайомлення студентів з основами наукового пізнання та з методикою наукових досліджень; формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; освоєння навиків формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; формування вмінь у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні мети, завдань і висновків дослідження; відпрацювання практичних навичок ефективного проведення та відповідного оформлення всіх етапів наукових досліджень.

2.2 Завдання вивчення дисципліни

Основні завдання вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» спрямовані на отримання студентами знань і умінь для організації і проведення наукових досліджень, зокрема:

- знати специфіки наукового дослідження, методів наукового пізнання;
- розуміти характер побудови теоретичних та експериментальних досліджень

- знати основні види і джерела наукової інформації;
- засвоїти логіку розгортання наукових тверджень, загальних вимог до оформлення наукових досліджень
- вміти формулювати тему та мету наукового дослідження;
- виділяти об'єкт та предмет дослідження;
- виконувати аналіз наукової проблеми та представляти її у вигляді сукупності наукових завдань;
- активізувати творче мислення з використанням принципів організації наукової праці;
- розробляти робочий план та методику дослідницької роботи;
- застосовувати інструментарій емпіричних та теоретичних методів;
- класифікувати та активно використовувати існуючі інформаційні ресурси для вирішення наукових завдань у сфері економіки;
- використовувати методики вивчення та опрацювання літературних джерел;
- робити бібліографічний опис літературних джерел;
- формулювати визначення та розробляти класифікації;
- складати план виконання наукових досліджень та контролювати його виконання.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Набуття студентами компетентності з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», «Філософія», «Теорія соціальної роботи»

2.5. Результати навчання

За результатами навчання студенти повинні:

ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Тема 1. Наука як система уявлень про світ

Сутність та історія виникнення науки як специфічної форми організації знань людського досвіду. Етапи розвитку соціогуманітарної науки та їхня характеристика. Класифікація наук та особливості соціогуманітарного знання. Наукові школи та їхні типи в історії розвитку науки як сфери духовного виробництва. Характеристика змістових та формальних показників ефективності дослідницької діяльності наукової школи.

Література: 2,7,14.

Тема 2. Теоретична основа наукових досліджень.

Поняття про теорію та концепцію. Функції наукової теорії: пояснювальна, передбачувальна, синтезуюча, проектна, прикладна (експериментальна), методологічна, саморефлексивна. Класифікація наукових теорій. Особливості соціогуманітарних теорій та концепцій, їх характеристика та аналіз взірців.

Література: 2,7,12,14.

Тема 3. Поняття про метод та методологію в контексті науки.

Наука як специфічна форма організації знань, мислення і діяльності. Поняття про метод, методологему, методику і методологію. Методологічна цілісність наукового пізнання: взаємодоповнення теорії, методології, технології наукового дослідження та експериментальної практики. Форми внутрішньої організації науки: знання, мислення, дослідницько-пошукова діяльність, наукова картина світу.

Література: 2,7,14.

Тема 4. Рівні організації теоретико-методологічного знання.

Наука як вітакультурна реальність, соціальний інститут і сфера духовного виробництва суспільства. Сутнісні ознаки та складові наукового підходу. Поняття про філософську методологію. Загальнонаукова методологія та її характеристика. Методологія окремих наук, наукових предметів чи дисциплін.

Література: 1,5,12,15.

Змістовий модуль 2 Тема 5. Методи наукових досліджень

Метод як спосіб або шлях досягнення мети, вирішення певного завдання та певним чином організована людська діяльність. Діалектичний метод дослідження. Характеристика загальних методів наукового пізнання: емпіричного дослідження, теоретичного дослідження, теоретико-емпіричного дослідження. Система аналітико-пошукових методів наукового дослідження. Загально-логічні методи дослідження.

Література: 3,6,14.

Тема 6. Логіка та методологія класичного наукового дослідження.

Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги. Логіка наукового дослідження. Модель взаємозумовленого генезису науки і практики. Поняття про фундаментальні та прикладні дослідження у царині соціогуманітарної науки. Загальна схема наукового дослідження: актуальність теми, наукова проблема, стан наукової розробки теми, мета і завдання дослідження, його об'єкт і предмет, головна концептуальна ідея та гіпотеза дослідження, його теоретична і методологічна основи, методи та організація, наукова новизна і практичне значення одержаних результатів дослідження.

Література: 2,7,14.

Тема 7. Організація наукової діяльності і наукового дослідження.

Поняття наукової діяльності, її види. Форми організації науково-дослідної діяльності. Академія наук України. Форми фінансування науково-дослідної діяльності. Гранти. Описання етапів організації дослідження: підготовчий, діагностичний або констатувальний,

формувальний або розвивальний, підсумковорезультативний. Загальна характеристика наукових джерел і навчальних посібників. Поняття про монографічну працю, збірник наукових статей, періодичне видання (журнал, бюлетень, вісник, газета).

Література: 4,8,11,16.

Тема 8. Види науково-дослідницьких робіт.

Реферат як доповідь. Поняття про функціональні обов'язки автора наукового твору, співавторів, наукового редактора, рецензента, опонента, експерта. Курсова робота як продукт навчально-дослідницької діяльності студента. Види курсових робіт: реферативні, дослідницькі, а також їх структура (вступ, основна частина, висновки). Дипломна робота як завершальний етап освіти випускника ЗВО. Аналіз синонімічних понять «дипломний проект», «дипломний твір», «дипломне дослідження». Вимоги до написання дипломних робіт.

Література: 4,5,6,12,15.

Змістовий модуль 3

Тема 9. Науковий текст: різновиди, специфіка та основні вимоги до підготовки

Наукові публікації: поняття, різновиди, основні вимоги. Наукометричні бази даних та показники цитованості науковця. Науковий текст: різновиди та основні вимоги до підготовки. Специфіка і структура наукового тексту. Мова і стилістика наукового тексту. Основні жанри академічного підстилю наукового стилю. Складники наукового тексту. Бібліографічний апарат дослідження

Література: 2,7,14.

Тема 10. Робота над написанням наукових тез, доповідей, статей.

Форми відображення результатів наукових досліджень. Наукова стаття як фундаментальна розвідка в певному тематичному упредметненні. Відгук та рецензія як форми оцінки наукових праць. Характеристика та основні вимоги до тез наукової доповіді, методика підготовки наукової статті зі спеціальності. Методика підготовки наукової монографії. Особливості редагування наукового тексту. Помилки у змісті й будові висловлювань. Тези як сутнісний зміст проведеного теоретичного або емпіричного дослідження.

Література: 1,2,9,10.

Тема 11. Правила оформлення наукових публікацій.

Послідовний, цілісний та вибірковий різновиди викладу наукового матеріалу. Формулювання задуму або концептуальної ідеї дослідження. Відбір і підготовка, рубрикація та групування опрацьованого наукового матеріалу. Обробка рукопису. Робота над діловим рукописом. Перевірка правильності оформлення рукопису. Літературна правка і коректура. Сторінка рукопису та вимоги до її оформлення

Література: 1,7,8,9,14.

Тема 12. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Бібліографічна інформація.. Національна система науково-технічної інформації України. Інформаційне забезпечення підготовки й написання наукового дослідження. Інформаційно-пошукові ресурси мережі Інтернет.

Література: 5,7,9,17.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Основи наукових досліджень”
Денна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	СРС	ІРС	Тренінг	Конт- рольні заходи
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Наука як система уявлень про світ	2	2	7	1	3	Усне опитування тестові завдання, практичні завдання
Тема 2. Теоретична основа наукових досліджень.	2	2	7			
Тема 3. Поняття про метод та методологію в контексті науки.	2	2	7			
Тема 4. Рівні організації теоретико-методологічного знання.	2	2	7			
Змістовий модуль 2						
Тема 5. Методи наукових досліджень	2	2	7	1	3	Усне опитування тестові завдання, практичні завдання
Тема 6. Логіка та методологія класичного наукового дослідження.	4	4	7			
Тема 7. Організація наукової діяльності і наукового дослідження.	2	2	7			
Тема 8. Види науково-дослідницьких робіт.	2	2	5			Заліковий модуль по темах 1-8
Змістовий модуль 3						
Тема 9. Науковий текст: різновиди, специфіка та основні вимоги до підготовки.	4	4	7	2	2	Усне опитування тестові завдання, практичні завдання
Тема 10. Робота над написанням наукових тез, доповідей, статей.	2	2	7			Заліковий модуль по темах 9-12
Тема 11. Правила оформлення наукових публікацій.	4	4	5			
Тема 12. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2	2	5			
Разом:	30	30	78	4	8	Екзамен

Заочна форма

Тема	Кількість годин			Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Наука як система уявлень про світ	2	2	12	Усне опитування, тестові завдання, практичні завдання
Тема 2. Теоретична основа наукових досліджень.			12	
Тема 3. Поняття про метод та методологію в контексті науки.	2		12	
Тема 4. Рівні організації теоретико-методологічного знання.			12	
Змістовий модуль 2				
Тема 5. Методи наукових досліджень	2	2	12	Усне опитування, тестові завдання, практичні завдання
Тема 6. Логіка та методологія класичного наукового дослідження.			12	
Тема 7. Організація наукової діяльності і наукового дослідження.			12	
Тема 8. Види науково-дослідницьких робіт.			12	
Змістовий модуль 3				
Тема 9. Науковий текст: різновиди, специфіка та основні вимоги до підготовки	2		12	Усне опитування, тестові завдання, практичні завдання
Тема 10. Робота над написанням наукових тез, доповідей, статей.			10	
Тема 11. Правила оформлення наукових публікацій.			10	
Тема 12. Інформаційне забезпечення наукових досліджень			10	
Разом:	8	4	138	Екзамен

5. Тематика практичних занять

Денна форма навчання

Змістовий модуль 1

Практичне заняття № 1

ТЕМА. Наука як система уявлень про світ.

Мета: ознайомлення з предметом дисципліни, історією становлення, ознаками і складниками наукового підходу (методу), цілями і завдання та результати науково-дослідницької діяльності; характеристиками змістових та формальних показників ефективності дослідницької діяльності наукової школи

Питання для обговорення:

1. Сутність та історія виникнення науки як специфічної форми організації знань людського досвіду.

2. Етапи розвитку соціогуманітарної науки та їх характеристика. Класифікація наук та особливості соціогуманітарного знання.

3. Наукові школи та їх типи в історії розвитку науки як сфери духовного виробництва.

4. Характеристика змістових та формальних показників ефективності дослідницької діяльності наукової школи.

Практичне заняття № 2

ТЕМА. Теоретична основа наукових досліджень

Мета: ознайомлення з формами організації наукового знання, поняттями теорія і концепція, складовими та умовами постання теорій, функціями теорій

Питання для обговорення:

1. Поняття про теорію та концепцію.
2. Функції наукової теорії: пояснювальна, передбачувальна, синтезуюча, проектна, прикладна (експериментальна), методологічна, саморефлексивна.
3. Класифікація наукових теорій.

Практичне заняття № 3

ТЕМА. Поняття про метод та методологію в контексті науки

Мета: ознайомлення з поняттями метод, методологема, методологія та методологування, рівнями організації методологічного знання, поняттям про філософську і конкретно-тематичну методологію, формами внутрішньої організації науки

Питання для обговорення:

1. Наука як специфічна форма організації знань, мислення і діяльності.
2. Поняття про метод, методологему, методику і методологію.
3. Методологічна цілісність наукового пізнання: взаємодоповнення теорії, методології, технології наукового дослідження та експериментальної практики.
4. Форми внутрішньої організації науки: знання, мислення, дослідницько-пошукова діяльність, наукова картина світу.

Практичне заняття № 4

ТЕМА. Рівні організації теоретико-методологічного знання

Мета: ознайомлення з методологемами основних філософських підходів: онтології, феноменології, гносеології, аксіології, епістемології, герменевтики тощо, сутнісними ознаками та складовими наукового підходу, загальнонауковою методологією та методологією окремих наук, наукових предметів та дисциплін

Питання для обговорення:

1. Наука як вітакультурна реальність, соціальний інститут і сфера духовного виробництва суспільства.
2. Сутнісні ознаки та складові наукового підходу.
3. Поняття про філософську методологію.
4. Загальнонаукова методологія та її характеристика.
5. Методологія окремих наук, наукових предметів чи дисциплін (соціологія, психологія, культурологія тощо).
6. Основні психоформи життєактивності людини у форматі філософської методології.

Змістовий модуль 2

Практичне заняття № 5

ТЕМА. Методи наукових досліджень

Мета: ознайомлення з загальними методами наукового дослідження, особливостями методів теоретичного, емпіричного та теоретико-емпіричного дослідження, системою аналітико-пошукових методів наукового дослідження

Питання для обговорення:

1. Метод як спосіб або шлях досягнення мети, вирішення певного завдання та

певним чином організована людська діяльність.

2. Характеристика загальних методів наукового пізнання
3. Теоретичні методи дослідження
4. Емпіричні методи дослідження
5. Універсальні методи дослідження
6. Система аналітико-пошукових методів наукового дослідження.

Практичне заняття №6

ТЕМА. Логіка та методологія класичного наукового дослідження

Мета: ознайомлення з основними логічними законами дослідницької діяльності, принципами, нормативами та особливостями методології класичного наукового дослідження; параметри циклічно завершеного дослідження

1. Модель взаємозумовленого генезису науки і практики.
2. Поняття про фундаментальні та прикладні дослідження у царині науки.
3. Загальна схема наукового дослідження.
4. Методологічна схема циклічно завершеного наукового дослідження і характеристика його етапів.

Практичне заняття №7

ТЕМА. Організація наукової діяльності і наукового дослідження

Мета: ознайомлення з основними етапами наукового дослідження, порядком здійснення наукового дослідження, поняттям, функціями та структурою програми дослідження

1. Технологія наукових досліджень
2. Етапів організації дослідження.
2. Порядок здійснення наукового дослідження. Поняття, функції та структура програми дослідження
3. Напрямок, тема та мета наукового дослідження

Практичне заняття №8

ТЕМА. Види науково-дослідницьких робіт

Мета: ознайомлення з видами і формами навчально-дослідницьких робіт, принципами, нормативами і стандартами підготовки продуктів науково-дослідницької діяльності: тез, наукової статті, науково-методичного посібника, наукового звіту про емпіричне дослідження, правилами оформлення результатів дослідження

Питання для обговорення:

1. Реферат як доповідь на певну тему, що передбачає огляд відповідних літературних джерел та вимоги до викладу його наукового змісту.
2. Поняття про функціональні обов'язки автора наукового твору, співавторів, наукового редактора, рецензента, опонента, експерта.
3. Курсова робота як продукт навчально-дослідницької діяльності студента. Види курсових робіт: реферативні, дослідницькі, а також їх структура (вступ, основна частина, висновки).
4. Дипломна робота як завершальний етап освіти випускника ЗВО.
5. Вимоги до написання дипломних робіт.

Змістовий модуль 3

Практичне заняття №9

ТЕМА. Науковий текст: різновиди, специфіка та основні вимоги до підготовки

Мета: ознайомлення з основними видами наукового тексту; специфікою і структурою наукового тексту; мовою і стилістикою наукового тексту; основними вимогами до підготовки наукового тексту

Питання для обговорення:

1. Специфіка і структура наукового тексту
2. Мова і стилістика наукового тексту.

3. Основні вимоги до підготовки наукового тексту.

Практичне заняття №10-11

ТЕМА. Оприлюднення результатів наукових досліджень. Наукові публікації

Мета: ознайомлення з основними видами наукових публікацій та методикою підготовки їхньої публікації

Питання для обговорення:

1. Види наукових публікацій та їхні характеристики.
2. Наукова стаття
3. Тези наукової доповіді (повідомлення)
4. Наукова доповідь (повідомлення)
5. Методика підготовки наукових публікацій

Практичне заняття №12-13

ТЕМА. Правила оформлення наукових публікацій

Мета: ознайомлення з правилами викладу наукового матеріалу, визначеннями концептуальних ідей дослідження, літературною правкою і коректурою

Питання для обговорення:

1. Послідовний, цілісний та вибіркового різновиди викладу наукового матеріалу.
2. Формулювання задуму або концептуальної ідеї дослідження.
3. Відбір і підготовка, рубрикація та групування опрацьованого наукового матеріалу.
4. Літературна правка і коректура.

Практичне заняття №14

ТЕМА. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Мета: ознайомлення із документальними джерелами інформації, інформаційним забезпеченням підготовки та написання наукових робіт

Питання для обговорення:

1. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
2. Бібліографічна інформація.
3. Національна система науково-технічної інформації України.
4. Інформаційне забезпечення підготовки й написання наукового дослідження.
5. Інформаційно-пошукові ресурси мережі Інтернет

Практичне заняття №15

ТЕМА. Інформаційно-пошукові ресурси мережі Інтернет.

Мета: ознайомлення із інформаційно-пошуковими ресурсами мережі Інтернет. Питання для обговорення:

1. Сутність поняття та загальні принципи функціонування інформаційно-пошукових систем.
2. Універсальні пошукові сайти та каталоги в мережі Інтернет.

Заочна форма навчання

Практичне заняття № 1

ТЕМА. Наука як система уявлень про світ

Мета: ознайомлення з предметом дисципліни, історією становлення, ознаками і складниками наукового підходу (методу), цілями і завданнями та результатами науково-дослідницької діяльності; характеристиками змістових та формальних показників ефективності дослідницької діяльності наукової школи

Питання для обговорення:

1. Сутність та історія виникнення науки як специфічної форми організації знань людського досвіду.

2. Етапи розвитку соціогуманітарної науки та їх характеристика. Класифікація наук та особливості соціогуманітарного знання.

3. Наукові школи та їх типи в історії розвитку науки як сфери духовного виробництва.

4. Характеристика змістових та формальних показників ефективності дослідницької діяльності наукової школи.

Практичне заняття №2

ТЕМА. Методи наукових досліджень

Мета: ознайомлення з загальними методами наукового дослідження, особливостями методів теоретичного, емпіричного та теоретико-емпіричного дослідження, системою аналітико-пошукових методів наукового дослідження

Питання для обговорення:

1. Метод як спосіб або шлях досягнення мети, вирішення певного завдання та певним чином організована людська діяльність.

2. Характеристика загальних методів наукового пізнання

3. Теоретичні методи дослідження

4. Емпіричні методи дослідження

5. Універсальні методи дослідження

6. Система аналітико-пошукових методів наукового дослідження

6. Тренінг з дисципліни «Основи наукових досліджень»

Мета: сформувати у студентів умінні та навички самостійно здійснювати повний цикл наукового дослідження: від визнання актуальної проблеми та формулювання гіпотези – до збору й аналізу даних, формулювання висновків і представлення результатів у професійній академічній формі.

Організація і порядок проведення тренінгу.

1. Вступна частина. Актуалізація теми тренінгового заняття та структуризація процесу його проведення. Ознайомлення студентів з метою тренінгу, його завданнями, процедурою проведення, очікуваними результатами. Представлення програми тренінгу.

2. Організаційна частина. Встановлення правил проведення тренінгу, формування робочих груп студентів, визначення завдань та розподіл ролей. Забезпечення учасників тренінгу роздатковими матеріалами.

3. Практична частина. Виконання тренінгових завдань за визначеною темою (проблемою). Підготовка презентаційних матеріалів за результатами виконання тренінгового завдання.

4. Підведення підсумків. Презентація практичної роботи в групах. Обговорення результатів виконання завдань, обмін думками з проблематики теми тренінгу, підведення підсумків, оцінка результативності роботи в групах та досягнення поставлених цілей тренінгу.

Студент повинен розробити міні-дослідження (проект) з обраної тематики (у межах своєї спеціальності), що включає такі етапи:

1. Теоретико-методологічний блок: обґрунтувати актуальність обраної теми (з огляду на сучасний стан науки, практичні потреби суспільства або галузі); сформулювати мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; висунути гіпотезу (якщо це доречно); описати наукові підходи та методи, які планується застосувати.

2. Аналітичний блок: виконати короткий огляд літератури (5–7 наукових джерел, серед яких мінімум 2 — іноземні); здійснити аналіз уже відомих результатів та виявити «наукову нішу» для власного дослідження.

3. Емпіричний/практичний блок: обрати й застосувати конкретні методи збору даних (наприклад: анкетування, контент-аналіз, аналіз документів, експеримент, спостереження тощо); продемонструвати приклади обробки та узагальнення отриманих результатів (таблиця, графік, діаграма).

4. Презентаційно-рефлексивний блок: сформулювати висновки: чи підтвердилася гіпотеза, які отримані результати, у чому їхня новизна й практична значущість; вказати обмеження

дослідження та перспективи подальших наукових пошуків; оформити список використаних джерел за стандартом (ДСТУ чи АРА); підготувати коротку презентацію (5–7 хвилин) та роздатковий матеріал / постер.

Оцінюватиметься адекватність використання психологічних понять, наукова проблематизація тематики, оригінальність гіпотез, самостійність мислення і креативність висловлених ідей. Виконання завдання оцінюється по 100-бальній шкалі.

7. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

- 80% - підготовка презентації;
- 20% - захист презентації.

Обговорюються результати виконання завдань. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика презентацій:

1. Сутність та особливості наукового мислення.
2. Стиль наукового мислення.
3. Управління знаннями. Інтелектуальний капітал
4. Проблеми формування наукового мислення.
5. Проблемні ситуації в межах наукового дослідження.
6. Науковий колектив та організація його роботи.
7. Принципи створення та роботи наукового колективу.
8. Особливості управління конфліктами в науковому колективі.
9. Наукова школа: сутність та ознаки.
10. Роль особистості вченого в науці.
11. Психологія наукової творчості.
12. Організація творчої діяльності дослідника
13. Психологічні механізми розвитку наукового потенціалу особистості.
14. Мотивація наукової діяльності.
15. Етика та праксеологія науки.
16. Проблема свободи та відповідальності вченого
17. Професійний етос науковця в сучасній Україні.
18. Проблема етично–правового регулювання дослідницької діяльності в психології.
19. Методологія досліджень в соціальній сфері.
20. Міждисциплінарне наукове дослідження як процес і результат інтеграції з різних галузей наукового знання.
21. Історичний розвиток науки і наукових досліджень у світі і в Україні
22. Міф як донаукова форма пізнання та його функціонування у сучасну епоху
23. М. Вебер про завдання науки та місію науковця.
24. Організація науки та підготовка наукових кадрів: міжнародний досвід та проблеми.
25. Синергетика у соціально-гуманітарних науках.
26. Поняття дослідницької програми у І. Лакатоса.
27. Поняття авторського права та наукове дослідження.
28. Проблеми науки у творчості В. І. Вернадського
29. В. Дільтей про проблеми герменевтики як метода гуманітарних наук.
30. Основи академічної доброчесності.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- оцінювання результатів модульних контрольних робіт;;
- поточне опитування;

- презентації результатів виконаних завдань і досліджень;
- оцінка за тренінг за самостійну роботу;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- підсумковий екзамен.

9.Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Основи наукових досліджень” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 1-8 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 9-12 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Виконання практичного завдання, оцінюється по 100-бальній шкалі	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.	Теоретичне питання – макс 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів Практичне завдання 2 – макс. 25 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні

окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання кожного завдання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичні питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного

матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 практичні завдання, за вирішення кожного студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-12
2	Проекційний екран	1-12
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-12
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-12
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	1-12
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-12
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-12
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-12
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Костишин Н.С., Яковець Т.А. Методологічний підхід до дослідження соціально-психологічної моделі впливу культури на фізичне здоров'я людини. Наукові перспективи, 7 (61). 2025. С.1181-1195.
2. Основи наукових досліджень : підручник / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Prague : OKTAN PRINT, 2024. 468 с.
3. Фурман А.В. Архітектура теорії діяльності: рефлексивно-вчинковий сценарій метаметодологування. *Психологія і суспільство*. 2022. № 1. С. 7-94.
4. Фурман А.В. Методологічна оптика як інструмент мислевчинення. *Психологія і суспільство*. 2022. № 2. С. 6-48.
5. Фурман А.В. Сучасні тенденції розвитку сфери психології в оптиці віта культурної методології. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 6-15.
6. Щедровицький Г.П. Зasadничі уявлення та категорійні засоби теорії діяльності. *Психологія і суспільство*. 2022. №1. С. 95-126
7. Щедровицький Г.П. Психологія і методологія: перспективи співорганізації. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 122-142.
8. Яковенко Ю. Методологічна травма в гуманітарних науках. *Психологія і суспільство*. № 1. С. 127-148
9. Яковець Т.А. Методологія дослідження соціально-психологічних чинників ставлення студентської молоді до здорового способу життя в контексті практик його промоції. Формування адаптивних стратегій розвитку України: моногр. / за ред. канд. екон. наук, доц. Н. Є. Кульчицької. Чортків: ЗУНУ, 2025. С. 246-259.
10. Яковець Т.А. Свідомість як об'єкт наукового пізнання: теоретичний аналіз і методологічні виклики. Перспективи та інновації науки 7 (53). 2025.С. 1677-1688
11. Bagele Chilisa. Indigenous Research Methodologies. California: SAGE Publications, Inc, 2019. 392 p.
12. Burke Jolanta, Dempsey Majella. Undertaking Capstone and Final Year Projects in Psychology. Practical Guide for Students. London : Routledge. 2022. 194 p.
13. Friedler Pinchas. Basic Concepts in Scientific Research Student Book Paperback – Argus, 2020. 245 p.
14. From Research to Dissemination of Discovery (E-Book): A Guide to Scientific Writing & Research. - [Tan S. M. Amelia](https://play.google.com/store/books/details/From_Research_to_Dissemination_of_Discovery_E_Book), 2020. 190 p. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://play.google.com/store/books/details/From_Research_to_Dissemination_of_Discovery_E_Book
15. Joubert Lynette, Webber Martin. The Routledge Handbook of Social Work Practice Research. London : Routledge. 2022. 524 p.
16. Spencer [Stephen](#). Visual Research Methods in the Social Sciences: Awakening Visions. London : Routledge. 2022. 372 p.
17. Seligman Ross A., Mitchell Lindsay A. Student Guide to Writing an Undergraduate Psychology Honors Thesis. London : Routledge. 2022. 94 p.